

Wielkanocne zwyczaje

Autor:

Dariusz Krześniak

Czym różni się śmigus od dyngusa? Skąd w wielkanocnych tradycjach wzięło się jajko i dlaczego na świątecznych kartkach znajdują się bazie, kurczaczek i zajaczek? Tego m.in. dowiemy się na warsztatach w mazowieckich skansenach.

O wielu ludowych zwyczajach i tradycjach wielkanocnych można się dowiedzieć podczas zajęć i warsztatów, organizowanych w placówkach kulturalnych, będących jednostkami Samorządu Województwa Mazowieckiego. A spotkań tych na mapie Mazowsza jest coraz więcej. Można podczas nich własnoręcznie wykonać niepowtarzalne świąteczne ozdoby na świąteczny stół lub do wielkanocnego koszyczka.

Wielkanoc na Mazowszu

W [Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu](#) każdego roku można zwiedzać wystawę i posłuchać opowieści dotyczących wielkanocnych tradycji.

Kiermasz wielkanocny z tradycyjnym rękodziełem z regionu opoczyńskiego, konkurs i wystawa tradycyjnych palm z regionu radomskiego oraz warsztaty rodzinne – to wydarzenia, którymi zachęca do odwiedzin Muzeum Wsi Radomskiej. O tradycjach wielkanocnych regionu można się więcej dowiedzieć z artykułu etnologa Marcina Stańczuka, kustosa w Muzeum Wsi Radomskiej „[Święta Wielkiej Nocy - dawne zwyczaje, obrzędy i tradycja](#)” lub z tekstu Magdaleny Grosiak „[O ludowej tradycji Świąt Wielkiej Nocy](#)”.

Rodzinne warsztaty wielkanocne organizowane są również w [Muzeum im. Oskara Kolberga w Przysusze](#).

„Ido Śwenta Żelgejnocy”. To po kurpiowsku. Wielkanocne zwyczaje i obrzędy na Kurpiach można poznać podczas tak właśnie zatytułowanych rodzinnych warsztatów, organizowanych przez [Muzeum Kultury Kurpiowskiej w Ostrołęce](#). Niepowtarzalne kurpiowskie palmy fantastyczne pisanki z kapitalnym, wypukłym ornamentem warto choć raz zobaczyć i nauczyć się własnoręcznie wykonać. Wielkanocne warsztaty rodzinne organizuje również [Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie](#). Palmy wielkanocne można podziwiać także podczas obrzędów i związanego z nimi koncertu organizowanego przez Muzeum Zbrojownia na [Zamku w Liwie](#).

A czy wiecie, skąd na Mazowszu wzięli się Olendrzy i jakie mieli wielkanocne tradycje? Można się tego dowiedzieć na kiermaszu wielkanocnym, organizowanym przez [Skansen Osadnictwa Nadwiślańskiego w Wiączeminie](#) (oddziale Muzeum Mazowieckiego w Płocku). Jest tu coś dla ciała i dla ducha: koncert pieśni wielkopostnych – lamentacji ludowych, stoiska ze świątecznymi ozdobami, rękodziełem ludowym i tradycyjnymi potrawami (m.in. mazurkami, babami, miodami, chlebami, serami oraz powidłami olenderskimi). Można też nauczyć się wykonywania palm czy pisanek metodą batikową albo oklejanek gąbińskich.

Ludowa obrzędowość

W kulturze ludowej z okresem tym łączą się liczne zwyczaje i obrzędy, a także domowe i rolnicze tradycje, mające na celu zabezpieczenie ludzi, zwierząt i pól przed chorobami czy klęskami, a sprawowane w kościele rytuały religijne przybierały często w ludowej interpretacji magiczny charakter. Czy wiecie, dlaczego po mszy rezurekcyjnej gospodarze, którzy przyjeżdżali na mszę wozami lub furmankami, urządzali tzw. wyścigi furmanek, starając się jak najprędzej wrócić do domu? O tym i o mnóstwie innych zwyczajów można przeczytać na stronie [Mazowieckiego szlaku tradycji](#):

A co i dlaczego powinno pojawić się w wielkanocnym [koszyczku ze święconką](#)? Oczywiście, zarówno do koszyczka ze święconką, jak i na wielkanocny stół najpiękniejsze są zawsze ozdoby wykonane własnoręcznie, ale można je też kupić na [jarmarku czy kiermaszu](#).

Niektóre tradycje, kiedyś praktykowane przez wszystkich, dziś już zanikają. W dobie smartfonów i mediów społecznościowych tak dzieje się na przykład z wysyłaniem papierowych kartek świątecznych. Może więc warto się wybrać do płockiego spichlerza (oddziału Muzeum Mazowieckiego w Płocku), by zobaczyć wystawę „[Wielkanoc w pocztówce, pisanec, wycinance](#)” ze zbiorów Mariana Sołobodowskiego. Pół tysiąca kartek pocztowych o tematyce wielkanocnej odzwierciedla losy naszego kraju: od zaborów po czasy Solidarności; ponad sto lat historii składania sobie życzeń za pośrednictwem tekstu pisanego ręcznie i poczty. Wystawa czynna będzie do 5 maja.

A wszystkich, którym świętowanie najbardziej kojarzy się jedynie z siedzeniem przy suto zastawionym stole, warto zaprosić w poniedziałek wielkanocny do [sierpeckiego skansenu](#). Wtedy w muzealnych zagrodach zabawa trwa w najlepsze – można wziąć udział w strzelaniu z sikawek dyngusowych do celu, spróbować swoich sił w biciu jaj, czy uczestniczyć w grze w kręga i pohuścić się na kilkumetrowej wozawce wielkanocnej.

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl